Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 22.09.2010 www.osw.waw.pl

Niemcy: prezentacja ogólnego zarysu koncepcji muzeum wypędzeń

16–18 września w Berlinie odbyła się międzynarodowa konferencja historyczna „Ucieczka, wypędzenie, czystki etniczne". Podczas spotkania zorganizowanego przez Niemieckie Muzeum Historyczne (DHM) i Stowarzyszenie Muzeów Historycznych z Luksemburga eksperci z kilku europejskich krajów (w tym Polski) dyskutowali na temat sposobów upamiętniania wysiedleń. Na zakończenie konferencji Manfred Kittel, dyrektor Fundacji „Ucieczka, Wypędzenie, Pojednanie" przedstawił ogólnikowy zarys koncepcji berlińskiego muzeum wypędzeń.

Wbrew oczekiwaniom wystąpienie dyrektora fundacji zawierało jedynie nieliczne konkretne propozycje, które pozwalają przypuszczać, jaki kształt przyjmie muzeum. W przemówieniu Manfreda Kittla zwracają uwagę dwa założenia projektu: (1) głównym tematem ekspozycji mają być ucieczka i wysiedlenia Niemców po II wojnie światowej, (2) tłem dla tych wydarzeń będzie „europejska perspektywa", rozumiana jako losy innych narodów (np. Polaków, Greków, Turków, Finów), które padły ofiarą wysiedleń. Ponadto, zdaniem Kittla, wypędzenia należy umieścić w kontekście przełomowych wydarzeń historycznych, poczynając od I wojny światowej i jej konsekwencji, które historyk uważa za jeden z głównych „katalizatorów czystek etnicznych".

Jeśli koncepcja muzeum wypędzeń (której pełna wersja zostanie zaprezentowana pod koniec października) będzie konstruowana na powyższych założeniach, spotka się z zarzutem o relatywizowanie historii. Na przykład przedstawianie efektów wojny z lat 1914–1918 jako głównego impulsu dla czystek etnicznych i wysiedleń może skutkować zarzutem o próbę zamazywania związku przyczynowo-skutkowego między polityką III Rzeszy a wypędzeniami Niemców po 1945 roku. <ciechan>